

שזונה הלכות

גליון 419
ערש"ק פ' וישלח
שבוע פ' וישב | תשע"ט

גליון שבועי

י"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

לקבלת ההלכה היומית שלחו הודעות וואטסאפ ל: 7081737-55-972+

משולחן ההלכה

עיסוקים שונים קודם התפלה

מאת הרב שאול רוזנבלט
רב ביהמ"ס "הספריה החסידי" ביתר עילית <

האם מותר לומר "בוקר טוב" לפני התפלה?

נאמר בישעיה "חידלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, כי במה נחשב הוא". ודרשו חכמים שכשהגיע זמן תפילת שחרית, אסור לאדם להקדים לפתח חברו ולומר לו 'שלום', מפני שהתפלה היא במקום קרבן, ומי שמקבל פני חברו קודם שמקבל פני שכינה בתפלה, הוא כמו ההולך להקריב בבמה במקום במקדש, וכן משום שמראה בכך שמכבדו יותר מהקב"ה.

וכשהגיע לביתו דרך-אגב, מותר לומר לו 'בוקר טוב', אבל לא יאמר 'שלום', שהוא משמותיו של ה'. וכשפגשו ברחוב או בבית-הכנסת, רשאי מן הדין לברכו ב'שלום', אבל נהגו להקפיד ולומר בלשון אחר, לרמוז שאסור להתעכב בדברים אחרים עד אחר התפילה. ויש מקילים להשכים לפתחו אחרי ברכות-השחר ולשאול בשלומו, אך למעשה פוסק אדמו"ר הוקן להחמיר אף בכך.¹

האם מותר לערוך קניות לשבת לפני התפילה?

הז"ל אמרו ש"אסור לו לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל", ולמדו זאת ממה שנאמר "צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו", כלומר, לפני ששם פעמיו בדרכו לפנינו האישיים עליו תחלה להצדיק לבוראו בתפלה, ואף מובטח לו שעל ידי זה יצליחו ה' בעסקיו. וטעם האיסור הוא כדי שלא יפנה לבו לשום דבר עד שיתפלל. ודבר שהוא הכנה לתפילה כטבילה וכדומה

1. ישעיה ב, כב; ברכות יד, א. טוש"ע ו"כ א"ח ספ"ט ס"ב; שו"ע אדמו"ר הזקן שם ס"ג; אשי ישראל פ"ג ס"ב-טז.

מותר. שאר הדברים אין לעשותם, בפרט אם כבר עלה עמוד השחר.

בנוגע לחפצי שמים, כגון קניית צרכי שבת בערב שבת, מותר קודם התפילה - אם יתכן שלא יהיה מה שרוצה לקנות לאחר התפילה, ובלבד שלא יפסיד קריאת שמע בזמנה, וכן שלא ימנע מתפלה בציבור.²

האם מותר להפעיל מכונת כביסה קודם התפילה?

דנו הפוסקים לגבי דברים הקלים שאין סיבה שימשך מחמתם וישכח את התפילה, יש מן הפוסקים שהחמירו בכך, וכתבו שאיסור עשיית מלאכה קודם התפילה שווה בחומרתו לאיסור עשיית מלאכה בחול המועד.

ויש שהקלו בעשיית דברים הקלים ממש קודם התפלה, כגון הפעלת מכונת כביסה, וכן לפנות אשפה מהבית לפח האשפה המרכזי, כיון שאינם דברים שרגילים להימשך בהם. אולם יש שהחמירו וכתבו להימנע מכל עיסוק קודם התפילה, והתירו רק עיסוק של מצווה כשאי אפשר לעשותה כראוי לאחר התפילה. וכאשר אשתו מבקשת ממנו שיעשה מלאכות אלו ישמע בקולה.³

2. תהלים פה, יד; ברכות יד, א; טוש"ע ו"כ א"ח ספ"ט ס"ג; שו"ע אדמו"ר ז"ש שם ס"ד וס"ג ס"ג.
3. ברכות יד, א; טוש"ע ו"כ א"ח ספ"ט ס"ג; א"א (בוטשאטש) שם; שו"ע אדמו"ר ז"ש שם ס"ד; ערוה"ש שם ס"ב; הליכות שלמה תפילה, פ"ב ס"ה.

שואל ומשיב סמס

הרב מיכאל אבישיד < עובדת גויה שעובדת בביתנו כמה פעמים בשבוע, מותר להזמין אותה גם בשבת או חג שתטאטא ותשטוף רצפה?

במלאכות שליהודי עצמו מותר לעשות בשבת, כגון, שטיפת כלים (ואפילו אם שוטף במים חמים מותר, שהרי עושה זאת רק בשבילו ולא לתועלת יהודי), סידור הבית (כשאינן בכך משום הכנה לחול), לטאטא את הרצפה - מותר, אבל במלאכות שליהודי אסור לעשות בשבת, כגון שטיפת הריצפה, אסור שגוי יעשה אותם עבור היהודי. לגבי נתינת המשכורת על העבודה בשבת, רוב הפוסקים סוברים שאין איסור שכר שבת לגוי ואין צורך בהבלעה, אבל כמובן שתיקה את כספה רק לפני השבת או לאחר השבת.

שו"ע אדה"ז סי' רמ"ג ס"א, סי' רמ"ד ס"א, סי' רנ"ב ס"ה ס"ז - י, סי' רע"ו ס"א - ב, סי' ש"ו ס"ה, סי' ש"ז ס"ו ואילך, סי' של"ז ס"ב - ד.

הרב דניאל גראנסקי < איך מכשירים חלג חלבי לא בן יומו שנגע בתבשיל בשרי ורתח?

מכשירים ע"י הגעלה במים רותחים: יש לשים את המזלג במים רותחים לכמה שניות, ואחר כך לשטוף במים קרים.

שו"ע י"ד סי' צ"ד ס"ז.

הלכה יומית | עיסוקים קודם הדלקת נר חנוכה <

ראשון | אכילה ושינה קודם ההדלקה

אודות זמן הדלקת נר-חנוכה אמרו חכמים: "מצוותה משתקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק". בכדי למנוע מצב של שכחה, ניתנו מספר הגבלות בעיסוקים שונים עד להדלקת-הנרות, כגון: החל מחצי שעה קודם זמן-ההדלקה, אסור לאכול פת או מזונות יותר משיעור "כביצה"-54 גרם - עד שידליק את הנרות, שמא ימשך באכילתו וישכח להדליק את הנרות. אולם שאר מאכלים שאינם ממיני דגן כמו פירות וכן משקאות שברכתם האחרונה היא "בורא-נפשות", מותרים קודם הדלקת-הנרות. אם התחיל לאכול בתוך חצי-השעה שקודם זמן-ההדלקה, צריך להפסיק לאכול ולהדליק את הנרות בזמן. אך אם התחיל בהיתר לפני החצי-שעה, מעיקר הדין אינו חייב להפסיק, אך לכתחילה טוב שיפסיק, וכתבו הפוסקים ששינה קודם הדלקת הנרות אסורה אפילו בשינת עראי בלבד.¹

שני | עשיית מלאכה

אין להתחיל במלאכה, מחצי השעה שקודם זמן-ההדלקה, שמא ישכח להדליק. ואם התחיל עליו להפסיקה, וגם כשהתחיל בהיתר לפני החצי שעה טוב שיפסיק, עד שידליק. אלא שלאחר ההדלקה נהגו הנשים שלא לעשות מלאכות כגון כיבוס ודומיהן, אולם בהכנת צורכי סעודה וכדומה מותרות, ויש שהחמירו ואסרו בחצי השעה הראשונה כל מלאכה, ויש שהחמירו עוד ואמרו שאף הגברים אסורים במלאכה בזמן זה; אולם למעשה גם ללא האיסור, למנהגנו מקפידים להתעכב למשך חצי השעה הראשונה על-יד הנרות. ונחלקו הפוסקים עד מתי נאסרה המלאכה. ולמעשה נהוג להימנע ממלאכה

להדלקה, אלא-אם-כן דרכו להתפלל "מעריב" בקביעות בשעה מסוימת בכל השנה, יכול להדליק תחלה ויתפלל בשעה הקבועה.⁴

חמישי | בני הבית

כיוון שנשים חייבות במצוות נר-חנוכה, אף שאינן מדליקות בעצמן, ראוי שימנעו מלכתחילה מאכילה, מעשיית מלאכה, משינה ולימוד קודם ההדלקה. ובעת הצורך יש להקל להן במלאכה או לימוד כגון לימוד לצורך בחינה וכדומה, ולגבי אכילה כתבו הפוסקים שניתן להקל בעת-הצורך, אלא שלמעשה טוב יותר שימנעו מאכילת קבע, ויאכלו מאכלים שברכתם האחרונה היא "בורא-נפשות", או פת ומזונות פחות מכביצה.⁵

שישי | העמדת שומר

מעיקר הדין החל מחצי השעה קודם זמן ההדלקה, הרוצה לאכול יותר משיעור כביצה-54 גרם- פת או עוגה, או יתר העיסוקים שהוזכרו בהלכות הקודמות, רשאי למנות אדם אמין שיוכירהו בהגיע זמן ההדלקה להדליק. וכן יכול הוא להתחיל לעסוק במלאכה כשממנה אדם אחר שיוכירהו, אלא שיש המדייקים מלשון אדה"ז שלא לסמוך על כך לכתחילה, אלא לצורך דבר מצווה כמו לימוד-תורה או סעודת מצווה.⁶

מקורות: 1) מחזה"ש סתרי"ב סק"ה; לכללות הענין טושי"ע ולי"כ א"ח סתרי"ב ס"ב; טושי"ע אדה"ז א"ח סתרי"א ס"ה ואילך. ועוד; נט"ג חנוכה פ"ה 2) טושי"ע ולי"כ א"ח סתרי"ע; ב"ח א"ח סתרי"ב סק"ב; מג"א שם סק"ה; מחזה"ש שם; ס"ח סק"א; מנהגו מהרי"ל עמ' ס"ד; השלמה לשר"ע אדה"ז א"ח סתרי"ע סו"ד; מ"ב ובה"ח רסתרי"ע; 'היום יום' כ"ה כסלו; פסק"ת רסתרי"ע; נט"ג הל' חנוכה פ"ד ופ"ה; ספר"מ תב"ד עמ' 71; 'התקשרות' גליון תשנ"ב ע' 15 הל' 40. 3) שבט הלוי ח"ד סק"ב; נט"ג חנוכה פ"ג ס"ד; פסק"ת סתרי"ע ס"ה והע" 25 שם 4) למוד: ב"ח א"ח סתרי"ב סק"ב; מג"א שם סק"ה; מחזה"ש שם; נט"ג חנוכה פ"ו ס"א-ב; תפלת מעריב: שיע"ת סתרי"ב סק"א; היום יום כה כסלו; שלחן מנחם ח"ג ע' רסו; נט"ג חנוכה פ"ג ס"ה-ט. 5) ראה מג"א סתרי"ב סק"ה; שו"ת בצ"ח ח"ד ס"ה; נט"ג חנוכה פ"ה ס"ה ובהערות שם. ועוד. 6) ראה שו"ע אדה"ז א"ח ס"ס תלא ובקרא שם סק"ב; נט"ג גביאל חנוכה פ"ד ס"ד, פ"ה ס"ו ופ"ו ס"ו.

במשך הזמן המינימאלי לבעירת הנרות, שהיא חצי-שעה, או לכל-היותר חמישים דקות, ובחלוף זמן זה מותר לעשות מלאכה שלא כנגד הנרות.²

שלישי | נסיעה קודם הדלקת נרות

כשיצאים מהבית בערבי החנוכה כגון לאירועים משפחתיים וכדומה, לכתחילה יש לסדר את הנסיעה באופן שיוכלו לצאת לאחר הדלקת-הנרות בזמנם. אולם אם יש צורך להקדים ולנסוע לפני השקיעה, ובפרט לפני "פלג-המנחה", ידליקו כשיחזרו לביתם אחרי האירוע, במידה ויודעים בוודאות שישבו לפני עלות-השחר. וכשאינם בטוחים שיספיקו לשוב לביתם ולהדליק לפני עלות-השחר, יאחרו את יציאתם וידליקו מיד אחרי השקיעה מבלי להמתין חצי שעה ליד הנרות, ובאין ברירה ידליקו לאחר "פלג-המנחה", אלא שקודם השקיעה לא ניתן לברך על ההדלקה.³

רביעי | לימוד תורה ותפילה

אסור להתחיל ללמוד תורה בהגיע זמן ההדלקה, אבל קודם שהגיע זמן ההדלקה, מעיקר הדין מותר להתחיל ללמוד אפילו בחצי השעה שקודם זמן ההדלקה עד שקיעת-החמה, ואם התחיל בהיתר אין צריך להפסיק מלימודו בהגיע זמן ההדלקה. אך אם עבר והתחיל ללמוד בזמן ההדלקה, צריך להפסיק ולהדליק. אלא שלמעשה נהוג שבבוא זמן ההדלקה מפסיקים הכל מלימודם ואף מי שהתחיל בהיתר, בכדי לקיים את מצוות נר חנוכה בזמנה. למעשה אנו נוהגים להדליק את הנרות בין תפלת "מנחה" לתפלת "מעריב" לאחר שקיעת-החמה, ואם לא מתאפשר הדבר ונאלץ להדליק לאחר צאת-הכוכבים, עליו להתפלל "מעריב" קודם

הצטרפו לתומכים והשתתפו בהגולה השבועית 02-3011770

או באתר SMSLARAV.CO.IL בדף ההרשמה המאובטח

הזמן גרמא

מנורת חנוכה – בפתח חדר הילדים

דאי ונכון שבפתח חדר הילדים תהי' גם מנורת (והדלקת נר) חנוכה (נוסף לכך שבדאי יסבירו להילדים התוכן והמשמעות דהדלקת נרות החנוכה, בסגנון המובן להם), שעי"ז יתוסף יותר בענין החינוך. הן בנוגע לילדים, שכאשר רואים את מנורת החנוכה בפתח החדר שלהם, נעשה רושם חזק יותר בנפשם כו', והן בנוגע להחדר "מקדש מעט", ע"ד ומעין ומרמוז על חינוך ביהמ"ק בחנוכה. וכיון אשר, מכמה סיבות, רבים הם אלה שאינם יודעים אפילו שיש כאן מקום לשאלת רב מורה הוראה – לפי עניות דעתי מצווה לפרסם כל הנ"ל ככל האפשר.

(התנועדות תשמ"ח ח"ב ע' 64 - מוגה)